

**Valtiovarainministeriön ja Valtion taloudellisen
tutkimuskeskuksen
välinen tulossopimus
vuodelle 2016
sekä
ennakolliset tavoitteet
vuosille 2017 – 2019**

Sisältö

1 STRATEGISET TAVOITTEET JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	3
2 YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS	4
3 TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS	5
3.1 Toiminnallinen tehokkuus	6
3.1.1 Taloudellisuus	6
3.1.2 Tuottavuus	6
3.1.3 Kannattavuus	6
3.2 Tuotokset ja laadunhallinta	6
3.2.1 Suoritteet ja julkishyödykkeet	6
3.2.2 Palvelukyky ja laatu	6
4 HENKILÖSTÖVOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	7
5 TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEEN LIITTYVÄT HANKKEET	8
6 RAHOITUS	8
7 SOPIMUKSEN VOIMASSAOLO JA SEURANTA	9
8 ALLEKIRJOITUKSET	10
LIITE 1: TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	11

1 Strategiset tavoitteet ja toimintaympäristö

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (VATT) on valtiovarainministeriön alainen tutkimuslaitos, joka keskittyy tutkimuksessaan julkistalouden kysymyksiin ja arvioi talouspolitiikan tavoitteita, toimeenpanoa ja vaikuttavuutta tutkimuksen keinoin. Valtiovarainministeriö voi antaa tutkimuskeskukselle toimeksiantoja.

Hallitusohjelman strategiset painotukset käyvät hyvin yksiin VATT:n tutkimusaiheiden kanssa. Työllisyys ja kilpailukyky, osaaminen ja koulutus, hyvinvointi ja terveys sekä biotalous ja puhtaat ratkaisut – painopistealueet näkyvät keskeisiltä osin tutkimushankkeissa ja antavat valmiuksia tukea päätöksenteon valmistelua. Digitalisaation, kokeilujen ja normien purkamisen kokonaisuuteen liittyen VATT on aktiivisesti tuottanut sekä esitellyt innovatiivisia tapoja, joiden avulla kyettäisiin varmistamaan kokeiluissa testattavien toimenpiteiden vaikutusten luotettava arvioiminen.

Tutkimusta tehdään enenevässä määrin ulkoisella hankerahoituksella koti- ja ulkomaisten kumppanien kanssa. Yliopistoyhteistyössä VATT on jo kiinteä osa taloustieteilijöiden tutkijayhteisöä Economicum – kampuksella, jossa sijaitsevat Aalto-yliopiston, Hankenin ja Helsingin yliopiston (HY) kansantaloustieteen laitokset. Uusin yhteisprofessori HY:n kanssa turvaa osaltaan opetuksen suuntaamista julkistalouden kysymyksiin ja VATT:n mahdollisuudet tehdä tutkimusta tukijakoulutuksen saaneiden asiantuntijoiden voimin myös tulevaisuudessa. VATT:n ulkomainen yhteistyö ja tutkimusvierailut suuntautuvat kunkin tutkimusalan merkittävimpiin yliopistoihin Euroopassa ja USA:ssa.

Yhteistyö akateemisten laitosten ja eri rekisteriviranomaisten kanssa luo mahdollisuuksia hyödyntää laajoja aineistoja yhteiskunnallisessa vaikuttavuus- ja arviointitutkimuksessa. Aineistojen järjestelmällisessä kokoamisessa ja hyödyntämisessä politiikan valmistelun tarpeita varten VATT:lla on keskeinen tutkimusstrateginen rooli kansantaloustieteilijöiden tutkijayhteisössä.

VATT:n yhteydessä toimii riippumaton, tieteellinen Talouspolitiikan arviointineuvosto, jonka pääsihteeri on palvelussuhteessa VATT:iin.

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Hallinnonalan yhteiset tavoitteet:

- Valtiontalous: Hallituksen talouspolitiikkaa tukemalla valtiontalous vahvistuu, kestävyysvaje pienenee ja velkaantumisaste pienenee.
- Kuntatalous: Kuntatalouden rahoitusasema paranee
- Verotus: Verovaje on alhainen.
- Valtion alue- ja paikallishallinto: Alue- ja paikallishallinto on selkeä ja yksinkertainen
- Hallinnon sisäiset palvelut: Valtionhallinnon keskitettyjen palveluiden kustannukset alenevat ja tuottavuus paranee toimitilahallinnon, tietotekniikkapalveluiden sekä talous- ja henkilöstöhallintopalveluiden osalta.

VATT:n tavoitteena on tuottaa tutkimustietoa:

- julkisten palvelujen tuottavuuskehitykseen vaikuttavista tekijöistä politiikkatoimien suunnittelun tueksi
- kunta- ja palvelurakenteista, paikallishallinnon rahoituksesta sekä paikallisesta demokraattisesta päätöksenteosta uudistushankkeiden valmistelua varten
- verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmän kehittämistä sekä muiden rakenteellisten toimien suunnittelua tuottamalla niihin liittyvää tutkimusta toimenpiteiden vaikutuksista työllisyyteen, tuotantoon, talouskasvuun sekä julkisen talouden tasapainoon sekä tulonjakoon
- yritysverotuksesta ja -tuista sekä kansainvälisestä verokilpailusta talouskasvua ja tuottavuuskehitystä tukevan talouspolitiikan tueksi
- julkisten menojen ja tulojen pitkän aikavälin kehitysnäkymistä julkisen talouden kestävyyttä koskevien kotimaisten ja kansainvälisten tarkastelujen tueksi.
- tukemaan siirtymistä hiilettömään, puhtaaseen ja uusiutuvaan energiaan siten, että samalla turvataan kustannustehokas ja toimitusvarma energiajärjestelmä.

Lisäksi VATT tuottaa asiantuntijatietoa rakenne-, elinkeino-, asunto- ja koulutuspolitiikan vaihtoehtojen tarkastelujen tueksi.

3 Toiminnallinen tuloksellisuus

Pitkäjänteinen tutkimustoiminta kohdistuu talouspolitiikan valmistelun kannalta olennaisimpiin kysymyksiin. Tutkimusteemoittain keskeisiä hankkeita ovat:

Työmarkkinoiden toimivuus

Strateginen tutkimusneuvosto (STN) rahoittaa VATT-vetoista konsortiohanketta ”Syrjäytymisen estäminen – toimenpiteet ja mekanismit”. Hankkeessa tutkitaan suomalaisten nuorten suoriutumista mittaavien testitulosten huononemisen syitä, koulupudokkuuden pitkän aikavälin vaikutuksia, nuoriin kohdentuneiden politiikkatoimenpiteiden vaikuttavuuksia, kotouttamisen ylisukupolvisia vaikutuksia sekä satunnaistetuin koeasetelmin parhaita keinoja edistää vaikeassa asemassa olevien nuorten edellytyksiä suorittaa toisen asteen koulutus ja sen tuomia taloudellisia ja sosiaalisia hyötyjä.

Julkiset palvelut

Terveysdenhuoltoon liittyen tutkitaan sähköisen reseptijärjestelmän vaikutuksia. Hanke toteutetaan yhdessä Turun yliopiston kanssa ja siihen on saatu rahoitusta Yrjö Jahnssonin säätiöltä. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää arvioitaessa sähköisen reseptijärjestelmän käyttöönoton vaikutuksia potilasturvallisuuteen, potilaiden terveydentilaan ja hoidon laatuun Suomessa.

Kuntien rahoitus ja kuntarakenne

Kuntaliitosten vaikutuksia tutkitaan kuntien palvelutuotannon kustannusten ja laadun näkökulmista. Tarkastelussa on muun muassa kuntatyöntekijöiden viiden vuoden irtisanomissuojan vaikutus kuntaliitoksella saatuihin mittakaavahyötyihin ja kuntaliitosten vaikutus paikalliseen demokraattiseen edustukseen.

Ympäristö, energia ja ilmastopolitiikka

STN:n rahoittamassa ”Tehokas energiajärjestelmä” – hankkeessa tuotetaan tietoa energiainvestoinneista, joilla voidaan tukea Suomen siirtymistä hiilettömään, puhtaaseen ja uusiutuvaan energiaan ja toteuttaa tavoitteena oleva 80–95% vähennys kasvihuonekaasupäästöissä. Projektissa selvitetään, millaisia muutoksia tuotantokapasiteetissa tarvitaan tavoitteiden toteuttamiseksi siten, että yhteiskunnan kustannukset pysyvät mahdollisimman pieninä investointi- ja tuotantokustannukset huomioon ottaen.

Verotus – vaikutukset yritysten toimintaedellytyksiin

Yritysverotus, investoinnit ja tuottavuus-hankkeessa kartoitetaan Suomen nykyisen yritys- ja pääomatuloverotuksen aiheuttamia vääristymiä ja arvioidaan vaihtoehtoisia keinoja niiden poistamiseksi. Hanke koostuu useista osahankkeista, jotka tarkastelevat aihetta eri näkökulmista. Siihen sisältyy myös katsaus muissa pohjoismaissa viime vuosina tehtyihin uudistusesityksiin ja arvio niiden käyttökelpoisuudesta Suomen kannalta.

Verotus ja tulonsiirrot – vaikutukset kotitalouksiin

STN:n rahoittamassa Työ, tasa-arvo ja julkisen vallan politiikka – hankkeessa tarkastellaan vero- ja tulonsiirtopolitiikan vaikutuksia eriarvoisuuteen, köyhyyteen ja yksilöiden käyttäytymiseen. Projektissa eriarvoisuuden kehitystä tarkastellaan moniulotteisena ilmiönä, ottaen huomioon kotitalouksien tulot, kulutus, varallisuus, terveys ja julkiset palvelut. Projekti tuottaa tietoa myös tuloerojen ja köyhyyden dynamiikasta. Poliittikkatoimien vaikutuksia työn tarjontaan tutkitaan hyödyntäen SISU-mikrosimulointimallia.

3.1 Toiminnallinen tehokkuus

3.1.1 Taloudellisuus

VATT ei aseta taloudellisuutta koskevia mittareita ja tavoitteita vuodelle 2016.

3.1.2 Tuottavuus

Mittari	Toteuma 2014	Arvio 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019
Julkaisutoiminnan tuottavuusindeksin muutos keskim. +1 % (3.vuoden keskiarvona)	-23,04	11,7	+1			
Kokonaistuottavuusindeksin muutos keskim. + 1 % (3.vuoden keskiarvona)	-18,4	-2,6	+1			

Julkaisutoiminnan mittarit uudistetaan vuoden 2016 aikana.

3.1.3 Kannattavuus

Mittari	Toteuma 2014	Arvio 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus %	123,8	100	100	100	100	100

3.2 Tuotokset ja laadunhallinta

3.2.1 Suoritteet ja julkishyödykkeet

Suoritteet ja niille asetetut mittarit ja tavoitteet on esitetty liitteessä 1.

3.2.2 Palvelukyky ja laatu

Mittari	Toteuma 2014	Arvio 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019
Asiakastytyväisyys paranee ^{x)}	3,5					

^{x)} vuoden 2014 asiakastytyväisyyskysely uudistetaan vuoden 2016 aikana

VATT varautuu työssään tukemaan talouspolitiikan valmistelua mm. osallistumalla kilpailuun VNK:n selvitystoiminnan hankerahoituksesta. Lisäksi VM:stä tuleviin selvitys/tutkimustarpeisiin varaudutaan etukäteissuunnittelulla ja myös ns. ad hoc -hankkeissa pyritään noudattamaan menettelytapaa, jossa toimeksiannot sovitaan ylijohtajan kanssa.

Jotta talouspolitiikan valmistelun tietotarpeiden ennakoimattomuus voitaisiin minimoida, pyritään järjestelmälliseen vuoropuheluun temaattisesti tärkeistä asioista VM:n asiantuntijoiden ja VATT:n tutkijoiden välillä. Lisäksi säännöllistetään VM-VATT- analyysi-iltapäivä osaksi yhteistoimintaa.

4 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

VATT sopeuttaa henkilöstön määrän käytettävissä olevien määrärahojen mukaan. Toimintamenomääräraha tulee supistumaan, mutta toisaalta ulkoinen rahoitus voi kasvaa Strategisen tutkimusneuvoston (STN) ja Valtioneuvoston kanslian kilpailuttamien hankemäärärahojen myötä. Vahvan asiantuntemuksen ja erityisosaamisen hallitsevilla ja tieteellisesti ansioituneilla tutkijoilla on ratkaiseva merkitys tutkimusrahoitushauissa onnistumiselle.

Ulkoisen rahoituksen osuuden kasvun vuoksi on tarve panostaa projekti- ja taloushallinnon palvelujen sujuvuuteen. Päätöksenteon tuen edistäminen vaatii myös viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittämistä.

Mittari	Toteuma 2014	Arvio 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019
Yhteiset mittarit:						
Henkilötyövuodet	55	50	53	53	53	53
Työtyytyväisyys (VMBaron kokonaisindeksi, asteikko 1-5)	3,36		3,4			
Sairauspoissaolot (työpäivää / htv)	4,1	5,17	5,0	4,0	4,0	4,0
Johtajuusindeksi, VMBaro	3,29		3,3	3,3	3,3	3,3
Muut mittarit:						
Varsinaisten määräaikaisten %-osuus	23	13				
Johdon toiminta esimerkkinä ja suunnannäyttäjänä (VMBaro)	2,89		3,0	3,0	3,0	3,0
Työyhteisön avoimuus asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa (VMBaro)	2,95		3,0	3,0	3,0	3,0
Työn innostavuus ja työssä koettu ilo (VMBaro)	3,69		3,7	3,7	3,7	3,7
Esimiesten ja johdon asettamien mahdollisuudet uudistaa työssä (VMBaro)	3,36		3,4	3,4	3,4	3,4
Töiden yleinen organisointi työyhteisössä (VMBaro)	3,25		3,3	3,3	3,3	3,3

5 Tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät hankkeet

VATT:n keskeiset hankkeet on esitetty kohdassa 3 Toiminnallinen tuloksellisuus.

6 Rahoitus

Ulkoinen tutkimusrahoitus muodostaa VATT:n käytettävissä olevasta rahoituksesta tällä hetkellä noin 34 %. Osuuden arvioidaan kasvavan tulevaisuudessa.

VATT:n toimintamenomomenttia (28.30.02) saa käyttää myös talouspolitiikan arviointineuvoston toimintamenojen sekä selvitys- ja tutkimustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

28.30.02 t€	Toteuma 2014	Arvio 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 762	1 511	1870	1790	1531	1302
Talousarvio ja lisätalousarviot / kehyspäättös *	4191	4044	3740	3376	3306	3258
Käytettävissä oleva rahoitus	5 953	5 555	5 295	4 866	4 552	4 290
Menot	5 697	5560	5680	5680	5680	5680
Tulot	1 255	1560	1875	2060	2160	2160
Nettomenot	4 442	4 000	3805	3620	3520	3520
Siirtyy seuraavalle vuodelle	1 511	1555	1490	1246	1032	770

* vuosien n+1, n+2
ja n+3 osalta
voimassa oleva
kehyspäättös

7 Sopimuksen voimassaolo ja seuranta

Sopimus on voimassa vuoden 2016 loppuun. Sopimusta voidaan tarkistaa, jos olosuhteiden muutoksista aiheutuu tarkistustarpeita, joita ei tätä sopimusta tehtäessä ole voitu ottaa huomioon.

VATT toimittaa vuosittain toteumaraportin ensimmäiseltä vuosipuoliskolta valtiovarainministeriölle elokuun loppuun mennessä. Koko vuoden raporttina toimiva tilinpäätösasiakirja, joka sisältää toimintakertomuksen, toimitetaan valtiovarainministeriölle välittömästi sen valmistuttua. Tilinpäätösten tulee valmistua viimeistään 28.2.

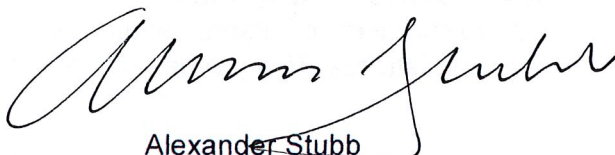
Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan erikseen sovittavissa tulohjauskokouksissa eli ministeriön ja VATT:n välisissä neuvotteluissa, jotka pidetään kaksi kertaa vuodessa ministeriön koolle kutsumina hallinnonalan suunnittelun ja seurannan aikataulujen mukaisesti.

Virasto vie tulostavoite- ja toteumatiedot valtion raportointipalvelu Netraan. Tavoitteiden toteutumista pitää arvioida Netran asteikon 1-5 mukaisesti.

8 Allekirjoitukset

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2015

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Alexander Stubb
Valtiovarainministeri

VALTION TALOUDELLINEN
TUTKIMUSKESKUS

Anni Huhtala
Ylijohtaja

Helena Tarkka
Hallinto- ja kehitysjohtaja

Raija-Liisa Aalto
Talous- ja hallintojohtaja

LIITE 1: Tuotokset ja laadunhallinta

	Painot	Toteuma 2014	Arvio 2015	Tavoite 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019
VATT:n sarjat							
Julkaisut	3	3					
Tutkimukset	1	5					
Working papers	1	6					
Muistiot, valmisteluraportit ja Policy Brief	0,6	12					
VATT:n ulkopuoliset sarjat							
Tutkimukset	1	18					
Artikkelit	1,5	18					
Referoidut kv-aikakauskirjat (A)	4	1					
Referoidut kv-aikakauskirjat (B)	3	3					
Referoidut kv-aikakauskirjat (C)	2	6					
Referoidut kv-aikakauskirjat (D) ja artikkelikokoelmat	1	9					
Julkaisut yhteensä		81	95	100	100	100	
Julkaisut yhteensä (painotettu)		106	110	120	120	120	
Asiantuntijatoiminta							
Lehtikirjoitukset ja kolumnit		35					
Esitelmät		378					
Lausunnot		103					
Haastattelut		93					
Työryhmät		71					
Yhteensä (painottamaton)		680	490	500	500	500	